

N:o 31.

Af herr **J. Eliasson**, om ändrad lydelse af 13 § 3 mom. riksdagsordningen.

Vid betraktande af föreskrifterna uti nu gällande riksdagsordnings 6 och 13 §§ samt följderna af de bestämmelser, som deruti äro gifna, kan ju en hvar, som vill se en sak från mer än en sida, få en berättigad anledning att anse dessa stadganden hvar emot annan stridande i princip, och att till följd deraf man kan åtminstone till sig sjelf framställa den frågan: hvarföre skall städernas invånares rätt att välja riksdagsmän vara större till Andra Kammaren än till den Första? Man frestas äfven att tänka på, om det kan kallas rättvist, stad och land emellan, att städer med 6,000 invånare hafva rätt att välja en riksdagsman till Andra Kammaren, då domsagor å landet med 39,000 personers befolkning icke hafva bättre rätt, och att, när det gäller större städer och större domsagor, 10,000 skall vara gradmätare i det ena och 20,000 i det andra fallet, samt om en sådan olikhet i rättigheter eger någon motsvarighet i fullgörandet af skyldigheter. Ja, man bör ock törhända fästa någon uppmärksamhet vid förhållandena i andra länder, och för min enskilda del är jag en tviflare, om det finnes något annat konstitutionellt land än Sverige, hvarest stadsinvånare, endast såsom sådane, ega flerdubbel magt per individ vid tillsättande af representationen än landsbygdens, likasom ock om det gifves stater, der det får väljas en representant i lagstiftande församlingar för en så ringa befolkning som 6,000 invånare.

Om man vill se på följderna af föreskriften i riksdagsordningens 13 §, och om man till grund för beräkningar antager den folkmängd, som var till finnandes i stad och på landet vid 1883 års utgång, samt jemför denna med antalet riksdagsmän i Andra Kammaren från hvardera hållet, så visar det sig att städernas riksdagsmän i medeltal representera 10,868 och landsbygdens likaledes i medeltal 26,577 personer. Det visar sig ock, att i fall landsbygdens befolkning egde lika stor representationsrätt som städernas, antalet riksdagsmän för landet skulle blifva 354 i stället för 145. Under senare tid har befolkningen ökats ännu mer i städerna än å landsbygden, hvilket haft till följd att det nu omnämnda missförhållandet är för närvarande än större. Man kan då få en berättigad anledning att fråga sig: hvarför skall det vara på sådant sätt? Icke kan man gerna säga att landsbygdens befolkning har mindre skyldigheter i fråga om fäderneslandets försvar, då rustning och rotering hufvudsakligen utgöras af landsbygdens befolkning, och när det gäller allmän värnepligt, då har ju hvarje svensk lika skyldighet. Icke heller får man säga till försvar för den nu rådande representationsrätten, att landsbygdens befolkning har mindre skatter, då de sekelgamla orättvisorna, grundskatterna, ännu till större delen qvarstå. Ingalunda heller gifves det skäl för någon invändning att landsbygden har rättigheter, som icke i städerna åtnjutas, om man betänker huru många privilegier och dermed förenade samt andra förmåner äro städerna tillerkända. När så är, förefaller det mig, som rättigheter och skyldigheter af och till fosterlandet nu icke stå i förhållande till hvarandra. Det förefaller mig ock att när folkmängd utgör grunden för rösträtten, så är det principvidrigt att individens bostad skall utöfva något inflytande.

Det torde dessutom ej kunna motsägas, att till och med en stor del af städernas invånare tyst erkänna inkonsequensen och obilligheten i riksdagsordningens stadganden uti nu omnämnda afseende, och det förefaller mig, att detta förhållande mången gång gifvit anledning till yrkanden om rösträttens utsträckning. Att landsbygdens befolkning icke med likgiltighet åser, det större politisk rätt är tillerkänd städernas invånare må ingen förundra sig öfver; men efter mitt förmenande verkar detta menligt på det goda förhållande, som borde vara rådande emellan stad och land.

Med anledning af det nu anförda vågar jag föreslå,

att Riksdagen för sin del beslutar följande förändrade lydelse af tredje momentet i riksdagsordningens 13 §:

I hvarje stad, som eger en folkmängd af tjugutusen eller mer, utses en riksdagsman för hvarje fullt tal af tjugutusen. Öfriga städer skola första gången af Konungen, och derefter hvart tionde år af kammaren ordnas, så vidt ske kan länsvis, i särskilda valkretsar, som hvardera utse en riksdagsman, och skall hvarje sådan valkrets innehålla en folkmängd af minst tolf tusen och högst tjugufyra tusen.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles.

Stockholm den 11 maj 1887.

Jan Eliasson.

Häruti instämma:

Joh. Löfberg.

J. E. Ericsson.
